

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Харківський національний медичний університет



Збірник матеріалів Всеукраїнської  
науково-практичної конференції з  
міжнародною участю  
(м. Харків, 28 травня 2024 року)

**Харків 2024**

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Харківський національний медичний університет**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ  
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

***Збірник матеріалів  
Всеукраїнської науково-практичної конференції  
з міжнародною участю***

**м. Харків, 28 травня 2024 року**

**Харків  
ХНМУ  
2024**

<b>Коробчанський В.О., Щербань М.Г., Олійник Ю.О.</b> ВИКЛАДАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ГІГІЄНИ НА ОСНОВІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ .....	127
<b>Костенко О.В.</b> ТРУДОВИЙ МЕТОД ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ .....	129
<b>Котенко О.Є., Руденко Д.О., Таянський О.С.</b> ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ДАНИХ ДЛЯ МЕДИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ .....	131
<b>Котенко О.Є.Руденко Д.О., Таянський О.С.</b> ОГЛЯД СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЦИНІ .....	132
<b>Кочнєва О.В.</b> ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ.....	135
<b>Кочубей О.А., Ашеулова Т.В., Шаповалова С.О.</b> ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ, МЕДСЕСТРИНСТВА ТА БІОЕТИКИ .....	137
<b>Крайненко О.В.</b> IMPLEMENTING OF THE SYSTEMS THINKING AND SUSTAINABILITY APPROACH IN THE EDUCATIONAL PROCESS IN MEDICAL ESTABLISHMENTS OF HIGHER EDUCATION .....	139
<b>Кремінська І.Б., Буртик О.І, Витвицький А.Ю.</b> ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК ОСНОВА ДОСЯГНЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	140
<b>Кремінська І.Б., Заяць Л.М.</b> МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ОСВІТИ СЬОГОДЕННЯ .....	142
<b>Купновицька І.Г., Губіна Н.В., Калугіна С.М.</b> ЗНАЧИМІСТЬ ВИКЛАДАННЯ «ОСНОВ ФАРМАКОЛОГІЇ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» ДЛЯ СПЕЦІАЛІСТІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ.....	143
<b>Купновицька І.Г., Фітковська І.П., Клименко В.І.</b> ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ЯК СПОСОБУ ІНТЕГРУВАННЯ ЗНАЇ ТА ВМІНЬ ІЗ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ФАРМАЦЕВТА .....	145
<b>Кузнєцова М.О., Кузнєцова І.К., Сіренко В.А.</b> РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ.....	146

<b>Письменецька І.Ю., Пелешенко Г.Б., Лебеденко В.Ю.</b> ВПРОВАДЖЕННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИЩУ МЕДИЧНУ ОСВІТУ .....	214
<b>Пірвердєва І.С., Байдюк І.А., Ткаченко О.В.</b> ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ ЧЕРЕЗ ІННОВАЦІЙНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ .....	216
<b>Подаваленко А.П., Зеленська Л.Д., Білера Н.В.</b> ДОСЛІДНИЦЬКІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЛІКАРІВ НА ЦИКЛАХ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ .....	218
<b>Ruzin G.P.</b> PROS AND CONS OF DISTANCE EDUCATION .....	220
<b>Рекова Л.П., Сухіна І.С., Вакуленко К.М.</b> ТЕСТУВАННЯ ЯК МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ .....	221
<b>Рибалко Л.С., Дін Жуцзе</b> БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	223
<b>Рихлік С.В., Панасенко В.О., Троценко О.В.</b> ВПЛИВ ФАКТОРА ЛОКАЦІЇ НА ПОКАЗНИКИ АКАДЕМІЧНОЇ УСПІШНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ ПІД ВПЛИВОМ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ, ЗУМОВЛЕНОГО ВІЙСЬКОВИМ СТАНОМ У КРАЇНІ .....	224
<b>Романенко А.В.</b> ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ .....	226
<b>Рудіченко В.М., Уліщенко В.В., Гиндич А.А.</b> ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ У ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ РІЗНИХ ФОРМ ПО ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЧНІЙ ТЕМАТИЦІ НА ДОДИПЛОМНОМУ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ РІВНЯХ .....	228
<b>Рузін Г.П., Василенко В.М.</b> СПАДКОЄМНІСТЬ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ У ВИКЛАДАННІ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ .....	230
<b>Садовниченко Ю.О., М'ясоєдов В.В., Пастухова Н.Л.</b> МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ В УМОВАХ ГІБРИДНОГО НАВЧАННЯ .....	231
<b>Фоміна Л.В., Самолісова О.В.</b> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ПЕРЕВАГИ І ВИКЛИКИ .....	233
<b>Семидоцька Ж.Д., Чернякова І.О., Красовська К.О.</b> ІННОВАЦІЙНА ПАРАДИГМА – ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ .....	235

importance especially in dentistry and maxillofacial surgery, because young dentists, having only received their Diplomas, have to render real surgical, therapeutic or orthodontic aid using acquired skills.

This is the very stumbling block limiting possibilities of distance learning since it does not allow students to master certain manual skills, such as operation with medical instruments, palpation or percussion. Our four years' experience has shown without doubt that it is impossible to distantly learn to use forceps and elevators, and perform conductive anaesthesia or elementary outpatient surgery without actual practice, regardless of any number of illustrations. Whatsoever great illustrative material and the most detailed description of manual skills fail to teach students to properly master the subject. But those practical skills are the ultimate goal of training a dentist or maxillofacial surgeon along with any other medical specialist. That is why after the abolition of the quarantine most countries have returned to normal training based upon face to face teacher-student teaching which fundamentally go back to the ancient Sumerians.

In conclusion, we'd like to say that distance education allows information exchange and consulting regardless of time and place. Students can have almost unlimited access to the entire wealth of special literature, listen to lectures of leading specialists, watch various surgical procedures, and take part in conferences and congresses. These are the pros. On the other hand, the cons cannot be ignored, especially as far as learning practical skills is concerned. In this case, distance education may be regarded as a palliative during extreme situations, such as wars or quarantines.

In our opinion, after the war is won and Ukraine resumes her normal, peaceful existence, education will also resume more traditional forms. However, the experience gained during this period will allow to successfully combine classic forms of education and achievements of digital technologies.

## **ТЕСТУВАННЯ ЯК МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

**Рекова Л.П., Сухіна І.С., Вакуленко К.М.**

*Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна*

**Актуальність проблеми.** Медична освіта є одним з головних факторів навчально-виховного процесу в підготовці висококваліфікованих фахівців, зокрема лікарів-стоматологів. Підвищення якості освіти здобувачів та удосконалення процесу навчання є актуальною темою [2, с. 80-81], особливо в теперішніх умовах та при дистанційній формі навчання.

Одним з найважливіших показників якості підготовки майбутніх лікарів-стоматологів є рівень знань здобувачів з дисциплін. Розробка індивідуальних підходів до викладання компонента в теперішніх умовах також є невід'ємною складовою. Перед нами, як викладачами, постає величезна кількість цілей та завдань. Ми маємо допомогти здобувачам зорієнтуватись у цій кількості інформації, установити причинно-наслідкові ланцюжки, опанувати практичні навички, навчити здобувачів користуватись отриманими знаннями в клініці та оцінити якість засвоєння матеріалу.

На сьогоднішній день найбільш поширеним методом оцінювання якості засвоєння знань здобувачами, окрім дискусії, є саме тестовий контроль. Він передбачає однаковий рівень вимог та однакові критерії оцінювання для всіх

здобувачів вищої медичної освіти [3, с. 33]. Але якість знань визначає не саме тестування, а те, що воно допомагає виявити прогалини у знаннях здобувачів з того чи іншого розділу дисципліни [1, с. 19].

Саме тому **метою** нашої роботи є підвищення якості знань здобувачів вищої медичної освіти на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії ХНМУ шляхом проведення тестування за темами дисципліни.

**Матеріали і методи:** результати проведеного тестування здобувачів 5-го курсу Х семестру на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії та їх аналіз.

**Обговорення результатів.** Відомо, що тестовий контроль проводиться з метою оцінювання якості знань здобувачів з різних дисциплін. Але, на нашу думку, тестування є ефективною формою не лише оцінювання, але й важливим методом визначення ступеня готовності здобувача за різними темами та розділами дисципліни, що є особливо важливим на 5-му році навчання майбутнього лікаря-стоматолога. Шляхом проведення тестування ми виявляємо наявність слабких місць у знаннях здобувачів і саме на тих темах та розділах дисципліни, показники яких є найнижчими серед інших, у подальшому робити акцент. Більш детальна дискусія з наведенням різних прикладів та демонстрацією фото- й відеоматеріалу допомагає активізувати різні види пам'яті та сприяє більш якісному засвоєнню різного матеріалу здобувачами, особливо в умовах дистанційної освіти.

Це сприяє підвищенню рівня якості знань здобувачів при повторному проведенні тестування за цією ж темою, але через деякий час у порівнянні із результатами попереднього тестуванням. Здобувачі засвоюють матеріал та можуть проводити діагностику різних захворювань щелепно-лицевої ділянки, диференційну діагностику між різними групами захворювань, обирати вірний метод анестезії в щелепно-лицевій ділянці та робити їх без ускладнень, обирати необхідні щипці для видалення тієї чи іншої групи зубів та вміти їх правильно накладати, дотримуючись усіх етапів; накладати різні види швів при будь-яких хірургічних втручаннях, призначати адекватну терапію при запальних процесах, своєчасно виявляти злякисні новоутворення та завжди бути напоготові надати професійну допомогу при невідкладних станах. Це допомагає майбутнім лікарям-стоматологам користуватися знаннями на клінічному прийомі та почувати себе більш впевнено у спілкуванні з пацієнтами.

**Висновки.** Тестування є одним з методів контролю засвоєння матеріалу здобувачами, який дозволяє викладачам оптимізувати початковий процес та підвищити його якість шляхом індивідуалізації донесення інформації за різними напрямками дисципліни. Але, на наш погляд, тестування не може повністю замінити традиційні методи контролю засвоєння знань здобувачами вищої медичної освіти, особливо на 5-му році навчання. Це потребує подальшого пошуку нових методів підвищення якості знань здобувачів.

#### **Перелік використаних джерел:**

1. Біляковська О.О. Текст як ефективний засіб оцінювання якості знань студентів / О.О. Біляковська // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Випуск 204. С. 16-19
2. Моніторинг якості навчального процесу засобами тестового контролю при вивченні медичної біології / С. І. Дубінін, В. О. Пілюгін, А, В. Ваценко та [ ін. ] //

Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах : науково-практична конференція з міжнародною участю. – м. Полтава, 2018. – С. 80–81.

3. Оксенюк І. І. Організація діагностики та контролю знань засобами комп'ютерного тестування. Педагогічний пошук. 2022. No 1 (113). С. 31–35.

## **БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**Рибалко Л.С., Дін Жуцзе**

*Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна*

Пошуки нових підходів до реформування вищої школи України звертають увагу на місію викладача як носія фундаментальних знань і вмінь у різних освітніх галузях. Особливою його здатністю є прагнення та здійснення безперервного професійного розвитку, навчання впродовж життя. Про безперервний розвиток педагога йдеться в Проекті професійного стандарту [1]. Не дивлячись на те, що Проект стосується особистості шкільного вчителя, трудові функції та компетентності, розписані в ньому, стосуються також викладача закладу вищої освіти (ЗВО).

У Проекті, однією з компетентностей, що забезпечує розвиток особистості вчителя в безперервному русі та динаміці, є здатність розвивати власний потенціал і сприймати підтримку колег та прислухатися до їхніх порад. Викладачеві необхідно проходити підвищення кваліфікації в інших ЗВО як в Україні, так і за кордоном. Важливою умовою є відповідність теми підвищення кваліфікації науковому напрямку, освітній галузі, дисциплінам, що викладає фахівець. Якщо, наприклад, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, то це теми, що пов'язані з підвищенням ефективності освітнього процесу, удосконаленням професійно-педагогічних компетентностей викладача, розширення поля його самореалізації та напрямів саморозвитку.

Викладачеві потрібно знати про вимоги, форми, види, напрями педагогічної діяльності, а разом з цим і професійного розвитку в ній. У Проекті зазначено, що педагог має знати про такі об'єднання працівників освіти, що мають дотичні теми і напрями діяльності до їхньої роботи. Створення і функціонування професійних спільнот нами розуміється як громадські організації за професійним спілкуванням. Наприклад, громадська організація «Міжнародна фундація науковців та освітян», котра проводить міжнародні стажування для педагогів-науковців. Цікавим для викладачів є міжнародне науково-педагогічне стажування на тему: «Управління трансфером освітніх технологій у країнах ЄС». Така інформація активізує нові думки та пошуки інноваційних шляхів викладання та комунікацій з майбутніми фахівцями. Цінним є те, що інформація представлена в ютубі, це дає можливість нею користуватися у вільний час.

Безумовно, цілепокладання в педагогічній діяльності «зав'язане» на потребах та інтересах до професійного розвитку та саморозвитку викладача. Якщо сформована мотиваційно-потребнісна сфера викладача, то він у безперервному процесі роботи над собою буде планувати, обирати учасників освітнього процесу, аналізувати власні дії та вчинки на основі рефлексії.

Сучасний викладач здатний до співпраці, бо система вищої освіти в Україні є відкритою для обміну професійним досвідом. Відомо, що в акредитаційних процесах нерідко звучать «гостьові лекції» іноземних науковців і викладачів.